

YU ISSN 0027-8084
UDK 808.61./.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

PG
1201
.N24

Nash Jezik.
НАШ ЈЕЗИК

XXVI/4—5

UNIV. of MICH.

FEB 28 1986

Current Serials

**БЕОГРАД
1985.**

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXVI (нова серија)

Св. 4—5 (1985)

САДРЖАЈ

Извори супстанције и структуре српскохрватског књижевног језика (ЖИВОЈИН СТАНОЈЧИЋ)	167
Структура слога и проблем силабизација у српскохрватском језику (РАДОЈЕ СИМИЋ)	181
Именичка образовања с префиксима <i>над-</i> и <i>под-</i> (МИЛИЦА РАДОВИЋ-ТЕШИЋ)	205
Неки случајеви конгруенције у језику Марка Миљанова (БРАНИСЛАВ ОСТОЈИЋ)	220
Гласовне промене у енклизи (ЗОРКА КАШИЋ)	228
Из терминологије и лексике	
Неки проблеми српскохрватске дијалектолошке номенклатуре (ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ)	234
Термин <i>видео</i> (ЈАСМИНА МИХАЈЛОВИЋ)	241
Из проблематике именица с месним значењем (ТАТЈАНА ЖИГИЋ и ИВАНА ПРИБИЋЕВИЋ)	253
Дописи и питања	
Негација уз инфинитив и рјечцу <i>да</i> + презент (МИЛОРАД ЂИРКОВИЋ)	261
Писање сложених скраћеница (ДУШАН НИКОЛИЋ)	264
Напомене уз два претходна прилога (МИТАР ПЕШИКАН)	269
Око часа и сата (МИТАР ПЕШИКАН)	273
Хроника	
ПАВЛЕ ИВИЋ: О актуелним проблемима нашег књижевног језика	276
Спомени	
Четврт века од смрти Александра Белића (ДРАГО ЂУПИЋ)	282

ТЕРМИН ВИДЕО

Термин и терминоселеменат видео представља изразит пример нове лексике, условљене развојем науке и технике у наше доба. Отуда у првом издању Енциклопедије Лексикографског завода (1964. године) нема ниједне одреднице са видео, а у другом издању (1969. године) налазимо само видеографија. Ни у Речнику САНУ (одговарајућа друга књига објављена је 1962. године) нема речи на видео-¹

До стварања и ширења ових термина довела су техничка достигнућа — овладавање поступком који омогућава да се на телевизору гледају не само програми из студија, него и програми по избору корисника, укључивањем касета са траком (ређе плоча) које је корисник сам снимео или набавио. Како се та активност доста проширила (разуме се, међу онима којима је то економски доступно), термини са елементом видео све више излазе из кругова специјалиста и специјализованих установа и постају део општег језика. Задатак је овог прилога да предочи и илуструје ширину и разноврсност примене термина и терминоселемента видео, што ће истовремено бити пример наглог развоја лексике у новије доба.

Поред неких новијих речника, највише примера нађено је у неким специјализованим периодичним публикацијама, а такође и у појединим написима у листовима опште намене. Извори грађе (курзивом се наводи онај облик назива који ће се употребљавати у даљем тексту):

Енц. Просв. — Мала енциклопедија, „Просвета“, Београд 1978;
ИТД — недељни лист, Београд;

¹ Речник енглеског језика из 1977. године (Webster's New Universal Dictionary of the English Language, Webster's Universal Press, New York, 1977.) бележи само четири одреднице са видео и то: видео као придев и именицу, видеофон и видеотејп. Међутим, прелиставање неких специјализованих иностраних часописа (који се баве достигнућима у области видеа, употребом видеа итд.) показује да је, слично као код нас, лексички фонд термина видео много богатији, али да тај развој речници још нису стигли да забележе.

- YU-video — специјализовани месечник, Горњи Милановац;
 Клаић — Б. Клаић: Рјечник страних ријечи, Загреб 1978;
 Лексикон ЈЛЗ — Загреб 1974;
 Нин — Недељне информативне новине, Београд;
 НТР — Научно-технички речник енглеско-српскохрватски, Београд 1977;
 ОЕ ЈЛЗ — Опћа енциклопедија ЈЛЗ, Загреб 1982;
 Политика — дневни лист, Београд;
 Сам — специјализовани месечник, Загреб;
 Старт — недељни лист, Загреб;
 Ђирилов — Ј. Ђирилов: Речник нових речи, Београд 1972.

1.

Термин *видео* употребљава се и самостално, као именица, и као први, детерминативни део сложених термина. Као именица доста је непогодног облика, јер се од ње не може правити множина, а такође ни придевске и друге изведенице (слично као и код именице *радио*, с којом се подудара и по акценту: *видео*). У сложеним терминима појављује се проблем како да се пишу — спојено, одвојено или са цртицом. Само спојено писање долази у обзир у терминима који у другом делу немају самосталну реч, него уобичајени други део сложенице, као *видеофон*, *видеографија*, *видеограм*, *видеотека*, *видеофил*. У другим случајевима, међутим, срећу се сва три начина писања, што значи да се терминоелеменат *видео* узима или као први део сложенице, или као први део полусложенице, или као непроменљиви придев. По аналогiji са *радио-апарат*, *радио-дифузија*, *радио-аматер* и сл. (Правопис), могли би се и термини са *видео* писати као полусложенице, али овакво писање постаје проблематично кад се јавља и други детерминатив именице (а не само *видео*), нпр. *аудио и видео каблови* (редослед је могао бити и обрнут: *видео и аудио каблови*), *видео колор-информација* (могла би бити и *видео црно-бела информација*), *видео рок-нумера*, *видео диск-пројектор*, *видео телекс-систем*, а забележен је и израз *видео ручни зглоб*, у којему је неприменљиво и спојено писање и писање са цртицом.

У осталим случајевима примењиваћемо писање с цртицом у одредници (наслову обраде), што је сасвим услован поступак, али ће у цитатима бит задржано писање као у извору из ког се узима грађа. Дефиниције се у неким случајевима неће давати, а значење термина моћи ће се донекле видети из наведених цитата; неки цитати (из речника и енциклопедијских приручника) директно објашњавају термин.

2.

За саму именицу видео налазимо у приручницима понешто застареле дефиниције: „видни део филмског, телевизијског програма“ (Клаић); „израз уобичајен у телевизији за означавање сигнала слике“ (Енц. Просв.). У савременијој обради ова именица могла би се овако представити:

ВИДЕО пројектовање визуелних и звучних програма на телевизору или монитору са снимака на магнетској траци или специјалној плочи (сличној грамофонској) по избору власника одн. корисника. — Филм и видео [су] два различита медија који се могу само допуњавати (Сам 1/82, стр. 24). Заслуга за развој видеа припада и „алтернативним просторима“... који окупљају младе ствараоце и организују пројекције видеа (YU-video 1/1983, стр. 32). Да се видео незауостављиво пробија у наше домове баш као некад телевизија, о томе нема сумње (Сам 7/82, стр. 634). Као телеграф, телефон или радио, видео се појавио да би заувек остао (Нин 1708, стр. 33). Донедавно „Сам“ је затварао оба ока пред видео-сликом сматрајући је прескупом и за нас недостижном, јер ВИДЕО је заправо значило имати у стану мали ТВ-студио уз велике трошкове (Сам 12/81, стр. 1114).

Термин и терминоселеменат видео има и шире значење, које обухвата не само видео у ужем смислу него и телевизију. То се види нпр. из ових цитата: „Данас је телевизија само један од чинилаца глобалног видео-система“ (Нин 1706, стр. 35); „Поставио [је] камен темељац видео-медијуму будућности, телевизији“ (YU-video 6/1984, стр. 8).

3.

Прелазећи на примере у којима је видео детерминатив неке именице, најпре ћемо навести изванредан број техничких термина, из којих се могу стећи поближе представе о техници видеа и поступцима у овој делатности.

ВИДЕО-АПАРАТ в. видео-уређај. — Побринули су се за врло квалитетне видео апарате (Сам 6/82, стр. 538).

ВИДЕО-ВРПЦА в. видео-трака. — Треба употребљавати скупље видео врпце (Сам 7/82, стр. 636). Једини начин да се видеоврпца монтира јест преснимавање (Сам 5/84, стр. 491).

ВИДЕОГРАМ *в. видео-запис.* — Свој кућни магнетоскоп доживљава као статусни симбол, кварећи очи поносним буљњем у... неисправне видео-преснимке актуелних биоскопских хитова (заправо примарних видеограма...) (Нин 1734, стр. 29).

ВИДЕО-ГРАМОФОН, ВИДЕО ДИСК-ПРОЈЕКТОР, видео-уређај који путем плоче а не касете с траком репродукује снимљени садржај. — Најадекватнији превод... био би видео диск пројектор. Није погрешна ни употреба назива видео грамофон (YU-video 6/1984, стр. 37).

ВИДЕО-ДИСК *в. видео-плоча.* — Неке туристичке агенције поред видео-касета користе и видео-диск (YU-video 1/1983, стр. 8).

ВИДЕО-ЗАПИС снимак на траци или плочи који се може репродуковати на екрану. — Другу линију конзервирања музичких видео-записа представља новокомпонована народна песма (Нин 1708, стр. 34).

ВИДЕО-ИМПУЛС *електрични импулс слике* (НТР, под video pulse).

ВИДЕО-ИНФОРМАЦИЈА информација која се може репродуковати видео-техником. — Носилац информација је била тонска ПВЦ фолија у коју се утискивала видео-информација (YU-video 6/1984, стр. 9).

ВИДЕО-КАМЕРА: Видео-камера... свака електронска ТВ камера којом се снима на видео-траку нека сцена или емисија. Снимци, за разлику од снимака филмске камере, могу одмах да се репродукују на ТВ екран помоћу видео-тејпекордера, придодатог телевизору. Постоје професионалне видео-камере ТВ-студија и мале видео-камере за аматере (Ђирилов). — Видео-камера је уређај који нам омогућује да оптичку слику свијета... претворимо у електричне сигнале које је затим могуће похранити на видео касету или пак истовремено проматрати на телевизијском екрану (Сам 3/83, стр. 270).

ВИДЕО-КАСЕТА (ВИДЕО-КАЗЕТА): Видео-касета... магнетоскопска трака за снимање ТВ емисија, намотана у специјалне кутије (касете). Служи да се жељена емисија репродукује на ТВ екрану помоћу видео-тејпекордера када то гледалац жели, и то у својој кући. Комерцијална производња празних и снимљених видео-касета почела [је] 70-их година XX века и претворила се у нову индустрију, која својом популарношћу конкурише производњи грамофонских плоча (Ђирилов). — Крајем седамдесетих појављују се на тржишту прве посебно снимљене видео-касете, а 1980. година остаће забележена као почетак невиђеног „бума“ нове индустрије кућне забаве (Нин 1708, стр. 33). Пиратство ви-

деокасета... прети филму (Политика 5. VII 1984, стр. 10). Нечистоће... изазивају сметње на слици, што су многи произвођачи видео касета покушали ријешити специјалним врпцама за чишћење (Сам 7/82, стр. 636).

ВИДЕО-КОМПЛЕТ комплет видео-уређаја који најчешће поседују аматери, а састоји се обично од телевизијског апарата, видео-рикордера, и видео-камере. — Најједноставнији видеокмплет садржи ТВ-апарат и видео-рикордер који се прикључује засебним кабелом (Сам 11/83, стр. 1064). — За оне који желе и снимати у стандардном видеокмплету је камера... која осигурава снимање и при само 100 лукса (Исто, стр. 1066).

ВИДЕО-КОНВЕРТЕР уређај који омогућава преснимавање филмова или дијапозитива на видео-траку. — Видео-конвертер за преснимавање... филмова и дијапозитива на видео-врпцу (Сам 1/82, стр. 23).

ВИДЕО-КОПИЈА копија филма снимљена за приказивање на видео-уређају. — Могућности су неисцрпне: од израде видеокопије са урађене филмске копије па све до снимања филма професионалном камером у биоскопској сали (YU-video 1/1983, стр. 37).

ВИДЕО-МАТРИЦА главна, оригинална трака са које се праве копије са видео-програмом. — Набављена је комплетна опрема за производњу и умножавање програма; мултипликатор касета омогућава истовремено преснимавање 64 касете са односне видео-матрице (Нин 1708, стр. 34).

ВИДЕО-ОПРЕМА средства намењена снимању и репродукцији видео-програма. — Али... све је више и озбиљних љубитеља ове нове медијске играчке, каткада врсних колекционара чије видеотеке поседују и по више стотина наслова (?!), односно еклатантних манијака чија се видео-опрема слободно може проценити на преко сто милиона старих динара (Нин 1734, стр. 29). — Видео системи, камере, видео пројектори, кућна видео опрема, системи за учење (YU-video 6/1984, стр. 48). — Сва видеоопрема има неколико заједничких непријатеља (Сам 4/84, стр. 396).

ВИДЕО-ПИСМО видео-снимак који се шаље неке уместо писма. — Власници видео-камера и даље ће ревностно снимати своје породичне траке, туристичке снимке, видео-писма рођацима на раду у туђини (Нин 1708, стр. 35). — Видео писмо постат ће убрзо стварност нашег доба (Сам 1/82, стр. 36).

ВИДЕО-ПЛОЧА: Видео плоча пластична округла плоча у коју су сигнали слике и звука уснимљени ласером на дигитални начин у облику удубљења (ОЕ ЈЛЗ). — Телефункен је... приказао своју видео-плочу (YU-video 6/1984, стр.

9). — О видеоплочи, ласерским техникама и дигиталном систему записивања много се говори у посљедње вријеме (Сам, 1/84, стр. 90). — Новији развој видеоплоче пратио је развој система за магнетно записивање и репродукцију видеосигнала (Сам 1/84, стр. 90).

ВИДЕО-ПРЕСНИМАК преснимљени видео-запис, копија. — В. пример под видеограм.

ВИДЕО-ПРОЈЕКТОР уређај за пројекцију са телевизора на платно или другу белу подлогу. — Видеопројектор, пројицира оштру, увећану двометарску слику са сваког ТВ пријемника на зид или екран (Сам 3/84, стр. 281).

ВИДЕО-РИКОРДЕР (ВИДЕО-РЕКОРДЕР): Видео-рикордер — телевизијска справа која преснимавача готове емисије и касније их репродукује на телевизијски екран. Постоје две врсте тејп-рикордера — једни који користе видео-касете и други, професионални, по телевизијским студијима који употребљавају отворене ролне (engl. open reel) (Ђирилов). — Технолошка револуција чији смо сведоци, доводи све више у наше домове видео-рекордере, личне компјутере, видео-игре (YU-video 6/1984, стр. 1). — Чудесна направа се, наравно, зове видеорикордер, што није ништа друго него кућни магнетоскоп (Нин 1708, стр. 33). — Купујем видеорекордер систем VHS (YU-video 6/1984, стр. 44). — Када треба очистити главу видео рекордера кроз рекордер се пропусти специјална врпца (Сам 7/82, стр. 636).

ВИДЕО-СНИМАК (ВИДЕО-СНИМКА) снимак који се може репродуковати видео-уређајима. — У први час видео-снимак није био најбољег квалитета (YU-video 1/1983, стр. 33). — Код видеоснимака говоримо о „генерацијама“. Оригинал је прва генерација, прва копија је друга, друга копија је трећа, итд. (Сам 4/84, стр. 395). — На жалост, видеоснимка се не може монтирати тако једноставно као филм (Сам 5/84, стр. 491).

ВИДЕОТЕКА збирка видео-касета (или видео-плоча). — В. пример под видео-опрема. — Видеотека... збирка видео-касета са најразличитијим садржајима систематизованим по областима (Ђирилов). — Претпостављамо да ће неки од њих заинтересовати власнике видео-рекордера и да ће их уврстити у своју видео-теку (YU-video 1/1984, стр. 42).

ВИДЕО-ТЕХНИКА уређаји и опрема за видео; техника достигнућа у области видеа и скуп знања о томе. — Уз редовне огласе о препродаји видео-технике... појавиле су се... понуде (Нин 1708, стр. 34). — Веће јединице које се често користе у тонској и видео техници су килохерц (YU-video 6/1984, стр. 32). — На течајевима се обрађују основе

видеотехнике, рад видеоопремом, основе снимања (Сам 12/83, стр. 1127).

ВИДЕО-ТРАКА магнетофонска трака за видео-записе (трака се налази у касети). — Производња видео-трака може лако да надомести производњу филмских (YU-video 6/1984, стр. 3).

ВИДЕО-УРЕЂАЈ уређај, апарат, прибор који се користи у снимању и пројектовању видео-програма. — Већина Британаца као главни разлог за набавку видео-уређаја наводи све скупље улазнице за биоскопске пројекције (YU-video 6/1984, стр. 29). — Прикључак од 3,5 мм се... код видеоуређаја користи за спајање слушалица и микрофона (Сам 2/84, стр. 193).

ВИДЕО-ФИЛМ филм преснимљен на видео-траку. — Ако се узме у обзир да се филм на видеотраци појављује најчешће већ шест месеци после биоскопске премијере... и ако се зна да је изнајмљивање видео-филма јевтиније од најниже цене биоскопске карте, јасна је популарност видеа међу најширим слојевима (YU-video 6/1984, стр. 29). — У добро опремљеној видеотеци чланови клуба моћи ће посуђивати видеофилмове (Сам 12/83, стр. 1127).

4.

Поред употребе у техничким терминима какви су горе показани, терминоелеменат видео може се употребљавати као слободни детерминатив било које именице чије се значење може довести у везу са видеом. Такву употребу довољно ће илустровати сами примери (без дефиниција):

ВИДЕО-АКТИВНОСТ: Од невеликог броја камера... за сопствену видео-активност, тек десетак се користе за... „видео-арт“ (Нин 1708, стр. 35).

ВИДЕО-АМАТЕР: Док је код кућних... магнетоскопа највећа новост значајно унапређење звука, за оне видеоаматере који се првенствено баве снимањем уз помоћ пријеносних уређаја, посљедња новост дана је све већа компактност уређаја као и појава интегралних видеосистема (Сам 9/83, стр. 843).

ВИДЕО-АМАТЕРИЗАМ: Сврха му је [видео-клубу] унапређење и ширење видеоаматеризма (Сам 12/83, стр. 1127).

ВИДЕО-АРТ: Видео-арт... најновији облик концептуалне уметности. Као изражајно средство користи телевизијски екран помоћу видео-рикордера (Ђирилов).

ВИДЕО-БИЗНИС: Домаћи видео-бизнис... највише се развио по већ бројним дискотекама које су тако постале видеотеке (Нин 1708, стр. 35).

ВИДЕО-ВЕРЗИЈА: Јапанска фирма Сони... почела је издавање видео-верзија тзв. музике за атмосферу и лепо расположење (YU-video 1/1983, стр. 48).

ВИДЕО-ВЛАСНИК: У Западној Немачкој... је берлински видео-институт регистровао да је сваки други видео-власник фасциниран сексом и хорором на касети (YU-video 6/1984, стр. 18).

ВИДЕО-ЕВОЛУЦИЈА: Од... Бужнеловог „понга“, видео-еволуција се бурно гранала у разне врсте и подврсте (Нин 1733, стр. 34).

ВИДЕО-ЕСТЕТИКА: Створили су специфичну видео-естетику, први „проговорили“ видео-језиком и у том „говорењу“ досегли висок уметнички ниво (YU-video 1/1983, стр. 32).

ВИДЕО-ЖУРНАЛИЗАМ: Прва лапа нашег видео-журнализма не крије амбицију да се обраћа пре свега „стручњацима“, дакле аутентичним видеофилима (Нин 1734, стр. 29).

ВИДЕО-ИГРА: Талас видео-игара међу којима су најпопуларније интергалактичке игре заплуснуо је и наше тло (Нин 1733, стр. 34).

ВИДЕО-ИЗРАЗ: Осамдесете године карактерише појава групе младих школованих ТВ-редитеља који видео-израз уводе у емисије конвенционалне телевизије (YU-video 1/1983, стр. 32).

ВИДЕО-ИНСТИТУТ: в. под видео-власник.

ВИДЕО-ИНТЕРПРЕТАЦИЈА: Телевизијски медијум показао се погодним за својеврсне видеоинтерпретације Крлежених дела (Политика 22. VI 1984, стр. 24).

ВИДЕО-ЈЕЗИК: в. под видео-естетика.

ВИДЕО-КЛУБ: Дјеловање видео клуба одвија се кроз три подручја: видеотрибине, видеорадионицу и видеотеку (Сам 12/83, стр. 1127). — У овом тренутку, у Великој Британији има више видео-клубова него књижара (YU-video 6/1984, стр. 29).

ВИДЕО-КРИТИКА: Гран при доделио му је жири састављен од новинара који се баве видео-критиком (YU-video 6/1984, стр. 7).

ВИДЕО-КУЛТУРА: Међутим, прави видеофили, а таквих је из дана у дан све више, лако изађу из ове фазе, која је тако, само једна степеница у развоју видео културе (YU-video 6/1984, стр. 5).

ВИДЕО-ЉУБИТЕЉ: Многи филмови доспевају у колекције видео-љубитеља (YU-video 1/1983, стр. 37).

ВИДЕО-МРЕЖА: У београдској видео-мрежи (која се процењује на близу 10.000 видео-рикордера) и даље су најтраженији порнићи (Нин 1708, стр. 34).

ВИДЕО-НУМЕРА: Већина се, ипак, задовољава „скидањем“ музичких видео-нумера са текућег домаћег ТВ-програма (Нин 1708, стр. 34).

ВИДЕО-ПИСМЕНОСТ: Надајмо се да ће и ова „Самова акција“, међу осталим, утјецати и на подизање разине „видеописмености“ (Сам 5/84, стр. 496).

ВИДЕО-ПОРНОГРАФИЈА: Талас видео-порнографије заплуснуо је свет (YU-video 6/1984, стр. 18).

ВИДЕО-ПОРНОФИЛ: На њему [таласу видео-порнографије] се њишу и наши видео-порнофили (YU-video 6/1984, стр. 18).

ВИДЕО-ПОСАО: Видео-посао цвета и ... уређаји [се] све више продају (YU-video 1/1983, стр. 36).

ВИДЕО-ПРЕЗЕНТАЦИЈА: Видео-презентација сексуалних садржаја блиска је техници снова, она извире из психолошке структуре личности (YU-video 6/1984, стр. 19).

ВИДЕО-ПРИКАЗИВАЊЕ: Једина забрана видео-приказивања у Југославији је уследила након реаговања дистрибутерске куће „Кроација филм“ (Нин 1708, стр. 33).

ВИДЕО-ПРОГРАМ: Недељно 14 милиона Енглеза макар једном гледа снимљени видео-програм (YU-video 6/1984, стр. 29).

ВИДЕО-ПРОДУКЦИЈА: То је необичан спој чисте видео-продукције и добре музике (YU-video 1/1983, стр. 46).

ВИДЕО-ПРОИЗВОДЊА: РАИ у ствари конкурише Америци и њеној видео-производњи (Нин 1675, стр. 32).

ВИДЕО-ПРОЈЕК(А)Т: Циљ је овог програма оспособити чланство за креативно бављење видеом, за... рад на реализацији аматерских видеопројеката (Сам 12/83, стр. 1127).

ВИДЕО-РАД: Аматери могу... монтирати своје видео-радове (Сам 5/84, стр. 496).

ВИДЕО-РЕВОЛУЦИЈА: Прикључак је плод најновије видеореволуције и налази се на најновијим телевизорима европске производње (Сам 2/84, стр. 192).

ВИДЕО:САДРЖАЈ: Гледалац видео-садржаја има илузију да и сам учествује (YU-video 6/1984, стр. 19).

ВИДЕО-СЛИКА: Донедавно „Сам“ је затварао оба ока пред видео-сликом сматрајући је прескупом и за нас недостижном јер ВИДЕО је заправо значило имати у стану мали ТВ-студио уз велике трошкове (Сам 12/81, стр. 1114).

ВИДЕО-СЦЕНА: Наши филмови постају све занимљивији на светској видео-сцени (YU-video 6/1984, стр. 6).

ВИДЕО-УМЕТНОСТ: Најзад, ваља забележити следеће: видео-уметност, на начин како нам је овде представљена јесте слушкиња концептуализма (правац у „постобјективној“ фази ликовних уметности), а „нови тв-израз“ је чедо спотова, телевизијских реклама и рокенролских музичких „бројева“. (Нин 1706, стр. 35). Уп. и пример под видео-арт.

ВИДЕОФИЛ: Није мали број видеофила који отворено признају да им добар део касета и добар део времена одлази на цртане филмове (YU-video 1/1983, стр. 27).

ВИДЕО-ХОБИ: Иако се трака могла брисати и поново снимати, њена цена је била превисока за видео-хоби (YU-video 6/1984, стр. 9).

5.

Детерминатив видео среће се и у разним спојевима експресивног, фигуративног и сличног значења:

ВИДЕО-ЕКСПЛОЗИЈА: Размере ове домаће „видео-експлозије“ могле су да се наслуте још крајем прошле године (Нин 1708, стр. 33).

ВИДЕО-ЕРА: „Помагала видеоере“ (наслов вести) (Сам 5/84, стр. 405).

ВИДЕО-ЗАНЕСЕЊАК: Усамљеност видео-занесењака слична је позицији биоскопског гледаоца (Нин 1733, стр. 34).

ВИДЕО-ИНВАЗИЈА: У првим данима видео-инвазије, као вероватно и свугде, најтраженије су биле касете са „меким и тврдим“ порно филмовима, да би их 1981/82. године заменила поплава/интересовања за »hotтог« филмове (YU-video 6/1984, стр. 29).

ВИДЕО-КЉУЧАОНИЦА: Прети ли опасност да еротско постане визуелно, да гледамо секс кроз видео-кључаоницу, опасност од замене тактилног визуелним (YU-video 1/1983, стр. 19).

ВИДЕО-МАРАТОНАЦ: Тако је мајка једног „видео-маратонца“ пронашла специјалну рукавицу за играње која спречава стварање пликова и жуљева (YU-video 1/1983, стр. 31).

ВИДЕО-ОВИСНИК: Наслови као што су „Астероиди“, „Донки Конг“... део су основног образовања свих опчињених видео-„овисника“ (Нин 1733, стр. 34).

ВИДЕО-ПАМЕТ: Најновији каталог компаније „Атари“ чији је углед озбиљно уздрман појавом низа нових форми

за продају видео-памети нуди педесетак општеприхваћених игара (Нин 1733, стр. 34).

ВИДЕО-ПИРАТСТВО: Ни домаћа филмска продукција није поштеђена видео пиратства (YU-video 1/1983, стр. 45).

МАЛА ВИДЕО-ПРИВРЕДА: Досетљиви предузимачи у области „мале видео-привреде“ већ увелико дејствују (Нин 1708, стр. 34).

ВИДЕО-РАМЕ: Познато је да многи лекари говоре о видео-рамену и видео-ручном зглобу као неким врстама реуматичних деформација узрокованих баратањем доста тешким видео-камерама (YU-video 1/1983, стр. 30).

ВИДЕО-РУЧНИ ЗГЛОБ: в. под. видео-раме.

ВИДЕО-ЏФЕРА: Појава већ трећег броја часописа »YU-video«
разувериће и највеће сумњивце око тога да ствари са „видео сфером“ код нас постају озбиљне (Нин 1734, стр. 28).

ВИДЕО-ФОЛКЛОР: Посебан део домаћег видео-фолклора чине гласине о „фантомским“ касетама (Нин 1708, стр. 34).

У прегледаним изворима уочено је још доста примера са одредбом видео, које ћемо навести онако како су написани у извору: видеоаматер, видео-безбедност, видеобенд, видео-визиткарта, видеогејм, видео-глава/видеоглава, видеографија, видеодуб, видео-забава, видео-записивање, видео-илустрација, видео-инсталација, видео јединица, видео-карикатаура, видео-књига, видео-компанија, видео-лексикон, видео-линија, видео-материјал, видео-медијум/видео-медијум, видеомиксер, видео-монтажа/видео монтажа, видео новости, видео-огранак, видео-пират, видеоподручје, видео-подузетник, видео-појачивач/видео појачивач, видео-понуда, видео-порнић, видео-порно садржај, видео пошта, видео-права, видео-премијера, видео-принт, видео-прича, видеорадионица, видео-режија, видео-репортажа, видео речник, видео-рок израз, видео-рок нумера, видеосав(ј)ет, видео-свет, videosex, видео сервис, видео-сингл, видео-синглерица, видео-систем/видеосистем, видео-снимање, видео-спот, видео-студио, видео-тејп, видео-текст/видео-текст, видео-телекс-систем, видео-телепринтерски систем, видео-телефон, видео-терминал, видео-терминологија, видео тест, видео-техничар, видео-тјунер, видео-траг/видеотраг, видео-тржиште, видеотрибина, видео-трик, видео-улаз/видеоулаз, видео-уметник, видео-утопија, видео-фестивал, видео-филтер, видеофон, видео-формат/видеоформат, видео-фреквенција, видео-фреквентни појачивач, видео-хит, видео-хи-фи-центар, видео-цев, видео-циркус, видео-шах, видео-школа/видео школа.

Из свега се види да се терминоелеменат видео употребљава као слободни детерминатив, без лексичких ограничења, у ствари као непроменљиви придев, што даје оправдања и за одвојено писање, које је, како смо видели, често у изворима.*

Јасмина Михајловић

* У основи овог прилога је рукопис студентског рада ауторке, који је редигован и дорађен у уредништву НЈ.